

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiazó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adnak vissza.

Az új alakulás.

Még nem értek ugyan véget a képviselői választások, azonban már tudjuk mégis, hogy a nemzet többsége a 48-as párthoz csatlakozott. Ez sokkal többet jelent, mint amit közönségesen értenek alatta. Mert nem csak azt jelenti, hogy a nemzet helyesli a 48-as párt vezetősége által vallott konkrét politikai irányt, mely az általános választói jogban domborodik ki, hanem jelenti azt is — ami sokkal fontosabb, — hogy Magyarország többsége a personal unió elvét vallja.

A helyzet tehát lényegesen változott, a már úgy szólván lezajlott választások óta. Mert a választások előtt még erősen vitatkoztak és vitatkozhattak joggal a 67-es pártok többségén, vagyis azon, hogy a nemzet többsége ragaszkodik szorososan a 67-iki kiegyezéshez. Ime nem csak nem ragaszkodik a nemzet a 67-es alaphoz, de sőt a personal unió elvénél fogva, annak lényeges és gyökeres változtatását óhajtja. Egy szóval a magyar nemzet teljesen szakítani akar a legutóbbi évek, évtizedek politikai irányával, egy oly egészen új irányt szabván meg a közélet hajójának, mely a nemzeti függetlenség tökéletesebb alakzatát van hivatva biztosítani.

Hogy a nemzeti akarat illetően való megnyilvánulása a közélet radikális átalakulásának átmeneti korszakában mennyiben fogja hatását éreztetni, arra e pillanatban valóban alig találunk támpontot. A nemzeti akarat tekintélye, sajnos, igen kevés ahhoz, hogy bármily következtetést is lehessen vonni. Egy azonban kétségtelen. És pedig az, hogy a 48-as irányt képviselő vezetőségnek fokozottabb mérvben válik kötelességévé a nemzeti akarat tekintélyének érvényét szerezni. Ha pedig meggyőződésünk egészével hisszük azt, hogy ezek a hivatott vezérek minden lehető el fognak követni a rájuk nehezedő feladat minél tökéletesebb megoldása tekintetében, alig hihető, hogy az átmeneti korszakra befolyással ne legyen az egészen új alakulás. Annnyival is inkább, mert hiszen — régóta — a válság egész ideje alatt — volt már szó arról, hogy egy esetleges új választás alkalmából a 48-as párt mellett fog a nemzet többsége nyilatkozni s így azoknak, kik e nyilatkozatot provokálták, kétségtelenül a nyilatkozat következményeivel is számolniuk kellett legyen.

Helytelen az a már is hallható ellenvetés, hogy a nemzet tulajdonkép nem a közjogi alap felett döntött, hanem inkább csak amel-

lett, hogy helyesli-e, kívánja-e az általános választói jogot, vagy sem.

Jóllehet az átmeneti korszak első kötelességeül szabott intézmény: az általános választói jog, csak a 48-as függetlenségi párt programjában volt meg és a 67-es pártok közül egyedül még a pártvezérre szorítókozó ujjpárt programjában, mert a többi 67-es pártok csak nem elleneztek, programjukhoz azonban nem tartozott, még sem lehet azt vitatni, hogy a nemzeti akarat mostani megnyilvánulása csupán az általános választói jog tekintetében fogadható el a nemzet többségi akaratának. Ha ugy volna, akkor módjában állott volna a nemzetnek kifejezést adni, hiszen a tiszta jog jegyében indult meg és folyt le a választás, sőt hiszen a választók igaz akaratáról ép az általánosan meggyőződést szerezni, hogy semmiféle befolyás ne gyakoroltassék rájuk. Amidőn tehát a nemzet minden befolyásolástól mentesen nem a 67-es, de a 48-as alapra támaszkodva nyilatkozott az általános választói jog mellett, lehetetlen, hogy ennek több jelentőséget ne tulajdonítsanak, mint azt, hogy a nemzet csak az általános választói jogot akarja és nem egyúttal azt is, hogy a közszabadság a 48-as elvek szellemében fejlődjék. Ez a feltevés határozottan

TÁRCZA.

Ha utra kelsz.

Hazulról hogyha utra kelsz,
Ha rálépsz a küszöbre,
Bucsuzz, mint hogyha kedvesid'
Elhagynád mindörökre.

Ne bántsa szivedet harag,
Magaddal ezt ne vidd te,
Szemednek tiszta sugarát
Áraszszad kedvesidre.

Sértő ne legyen a szavad,
Pihenjen kéz a kézbe',
Mint hogyha messzi tengeren
Indulnál harcza, vészbe.

Haraggal hogyha távozol,
Bármerre visz lépted,
Szeretteid tekintete
Fájóan száll elébed.

S ki tudja, hogy mit rejt a sors,
Nem sujt váratlan átok?
S e földön tán szeretteid'
Többé sohasam látod.

Örökre mégysz s a sirba' lent
Nem lesz nyugodt az álmod:
Utolszor mért kellett neked
Haragvó szíveddel válnod?!

Hazulról hogyha utra kelsz,
Pihenjen kéz a kézbe'
S azoknak, a kiket szeretsz,
Enyhén szemükbe nézz te.

Feleki Sándor.

A sárga rózsa.

Írta: Fehér Jenő.

Vannak események, amelyekről azt tartjuk, hogy ha valamikor bekövetkeznének, megölnék a testünket-lelkünket. És a mikor aztán eljő az a szomorú pillanat, melyben a rettegett csapás lesújt ráink, olyanok vagyunk, mint a villámhárító: a villám keresztülezikázik rajtunk, elkábit, megdermeszt, de érintetlenül hágy.

Mikor Saskóy Sándor egy reggelen megtudta, hogy Végh Elza férjhez ment egy jó hírű bank igazgatójához, egy percig meredten bámult maga elé, de már a másikkal perczben büszkén hátraszegte a fejét, egyet pödörített szöke bajuszán, aztán cigarettára gyújtott, fogta a kalapját, botját és elindult a hivatalába.

Gyönyörű nyári reggel volt és ámbár a ministerium félóránnyira esett a lakásától, gyalogszerrel indult a szokásos utnak.

Útközben maga is csodálkozott, hogy a váratlan csapás nagyobb rombolást nem végzett rajta. Pedig szerette Elzát, s hitte, hogy a leány is szereti őt. Csaknem mindennap együtt voltak, beszélgettek, tréfálkoztak, olykor szerelmes, perzselő pillan-

tásokat váltottak, egészen két hónap előtig, amikor az történt, hogy Saskóy egy mulatság alkalmával komolyan megróttá Elzát, a miért egy pelyhes állu ifjuval kacérkodott. Elza haragosan válaszolt, kikergette magának a gondnokságot, mire Saskóy büszkén meghajtotta magát, s csak ennyit mondott:

— Bocsánat! Azt hittem, jogom van hozzá!

Es eltávozott.

Azóta nem látta Elzát. Pedig sokat, nagyon sokat gondolt rá. Naponkint leste, nem hoz-e a postás egy piczi levélkét, néhány sornyi írást tőle, amelyben hívja, s ő rohant volna hozzá. Egyik nap mult a másik után, a várt levél nem jött. Saskóy pedig sokkal büszkébb természetű volt, sem hogy a történetek után hívás nélkül közeljék a leányhoz. Itt-ott hallott róla hírt, a nélkül, hogy direkte kérdezősködött volna utána. Még ehhez is büszke volt.

Es most, hogy a végzet egyszerre visszavonhatatlanul eltépte tőle, nem sirt, nem átkozódott. Valami esodálatos, fenkölt nyugodtság vett rajta erőt. Szinte megkönnyebült, arra gondolván, hogy nem kötötte oda egész életét ahhoz a teremtéshez, aki ilyen könnyedén eldobta őt magától.

A ministerium lépcsőjén a tanácsossal találkozott. Szótlanul megemelte kalapját.

— Szervusz, Sándor, — szólította meg barátságosan a tanácsos. — No, esomagoltál-e már?

ellenkezik a magyar nemzet gondolkodásmódjával, jellemével és biztosak lehetünk benne, hogy a nemzet jövő fejlődése is rá fog ezáfolni.

Mert a nemzet előbb-utóbb mégis csak eléri azt a függetlenséget, melyért mártyrhalált haltak dicső apáink 1848-ban. Dr. T. M.

Haragszik a föld.

Ugy él az ember, mintha valóban ő lenne a természet királya és rendelkezne mindennel, amit föld, víz, lég teremtett. Ugy él az ember, úgy törekszik vagyona, hatalomra, mintha örökké tartana ez az élet s mintha örökké hatalmas és gazdag maradna. Kifürkészte, kikutatta a természet titkait s annak minden erejét, minden képességét a maga szolgálatába igyekszik hajtani. Befur a föld mélyébe, leszáll a tenger fenekére, sineket rak le tizezernyi kilométer hosszúságban, már felszáll a levegőbe is, hogy megközelítse az alkotó, teremtő Napot, — hiúsága határtalan, ezéjái, hatalmi törekvései végtelenek, nem elég neki, hogy leigazza a természetet, a földet, vizet, levegőt, leigazza embertársait is és szuronyok csillogása, ágyuk bömbölése, gyáruk kürtői hirdetik szüntelen és szakadatlan, hogy él az ember, ő ura és parancsolója a teremtésnek!... Oh, szép vagy, hatalmas vagy: Ember, nincs hozzád más hasonló a nagy ég alatt, te parancsolsz mindennek és téged szolgál a végtelen, a dicső világrénd, a zenith és nadir!

..... Egyszerre remegni kezd lábad alatt a por, őh dicső, hatalmas ember! A por, amelyből lettél, s anyádról gögődben megfledkezettél. Mintha megrettent volna hatalmadtól a nyomorult por: remegni kezd a lábad alatt. . . . Egy pillanat, és rettentő csattanások törnek elő a föld mélyéből. Bugva, tombolva, megvadulva tör elő az őserő a nyomorult, a megvetett por alól és már nem remeg lábad alatt a por, oh, hatalmas ember, hanem megrázkódik a föld, oh, nyomorult féreg!

Felébredtek alul az alvó Titánok és rettentő karjaikkal rázzák a sárteket. Rázzák, lökdösis, mint rakoncátlan gyermekét a haragos apa. Mint kártyavárak omolnak össze a paloták, ahol erő, gőg és hatalom lakoztak daczolva Istennel és emberrel. Porrá lesznek kastélyok, várak, templomok,

Saskőy kissé szórakozottan pillantott föl.

— Mit bámulsz? Tudtommal holnap kezded meg a szabadságodat.

— Ah, vagy úgy? — szólt Saskőy, aki teljesen megfledkezett róla, hogy rendes urlaub-jának küszöbén áll; — de hogy csomagoltam, méltóságos uram, az ilyen legény-ember, mint én, egy-kettőre összedelőködik.

— Persze, persze, a legényember...

— Méltóságod erre már nem emlékszik, — mondá mosolyogva Saskőy.

— Hát biz az régen volt, huszonöt esztendeje... És szép volt!... tette hozzá melankolikusan az öreg ur. — No, Isten veled, szerencsés utat, — szólt indulóféltben, — Svájcba vagy a tengerre?

— Még nem tudom.

— Oh, aranyifjuság! — szólt vissza még az utolsó lépcsőfokokról a méltóságos ur.

* * *

Saskőy másnap este már a fiemei gyorsvonaton ült. Az utazásának nem volt pozitív célja. Imádtá a tengert, s úgy határozott, hogy majd Fiumében megállapítja további utirányát. A vonat kora reggel robogott be a magyar kikötővárosba. Saskőy egyenesen a szállóba ment, átöltözködött, megreggelizett s kis kizitáskájával a kezében még délelőtt áthajózott Abbáziába. Terve az volt, hogy egy hétig ott marad, azután tovább megy. Hogy hová, még magam sem tudta. Az egyik penzióban tengerre

melyekben nem istenéhez imádkozik a nép, hanem önzőn maga javáért könyörög csak. — Felkél a tenger és tarajos hullámai mint száguldó hegység rohannak ki a szárazföldre, hogy segítségére jöjjenek a gyilkos pusztító őserőnek. Jaj neked gögős, hatalmas ember, nyomorult féreg!

Es megnyitja torkát a hegy. Átmelegszik a hideg, sötét kráter s önti, önti magából a haragos föld összegyült keserűségét. Tombol a vulkán, hőmpölyög a láva és szakad szüntelen a hamueső, hogy eltemessen mindent, amit a gögős, a nyomorult féreg-ember keze alkot...

Jaj neked ember, ha felkel a por elened. A por: a föld. A port: taposod. De ha megmozdul a por és megrázza földteket vagy ha tűz kévje tör elő a föld mélysegeiből: te vagy legtehetősebb pariaja a világnak. Mert az erdei vad menekülhet a haragvó elemek elől. Meghuzza magát az árokban, minden bokor alatt. De az ember menekülésének utját állják a paloták, a fényes utcák, visszatartja a vagyon, az arany, a kincs; saját hálójában van megfogva az ember, ha menekül a haragvó elemek elől.

Kicsiny vagy, hitvány vagy, tehetetlen vagy, gyáva vagy, te büszke, erős hatalmas, bátor ember!

Haragszik a föld. Jó szerencse, hogy messze tőlünk. Más országban tombolt a vulkán és más világrésszen rendült meg a föld, hogy elpusztítsák az embert és elpusztítsák azt is, amit alkotott.

Oh, ha nálunk megnyitná csucsát a hegy, hogy tüzes esőt hullasson reánk!... Ha nálunk is megmozdulna a föld, hogy romhalmazzá tegye mindazt, amit reá építettünk!...

Gondold meg ember és szállj magadba. Csókolj meg a porszemet, amelyet lábad tapod, mert az erősebb, mint te vagy. — Porból vagy magad is és por a te urad és parancsolód. Por nélkül te nem lennél és a por ellen te nem tehetesz. Büszke, gögős ember, szállj magadba és könyörögj a por kegyelméért.

Mert haragszik a föld!

Krónika.

Az iskola ügye.

Kezd unalmassá lenni a téma. Nem nekünk, kik a közérdek ügyét szolgáljuk, inkább azoknak, kik csak hiúságból, csupán grauszálásból szegődtek a közügy szolgálatába. Gyalázat; szégyen, igazán fel-

nyíló szobát kapott. Az inas letette a holmiját az egyik sarokba.

— Parancsol még valamit a nagyságos ur? — kérdé, zsebretevé a borraivalót.

— Semmit.

Az inas eltávozott, Saskőy pedig kitérta az ablakot. Édes, mámorító szellő csapta meg az arcát. Szemei előtt a bűbajos tenger, melynek fodros tükrében fürdött a vakító nap sugara. A távolban apró delfinek játszva kergetőztek a vizen. Itt-ott egy csónak, amelyet a gyönyörű idő messzebbre esábitott a parttól. Közvetlenül az ablaka alatt levő virággyakból pedig erős rózsá-illatot hozott feléje a fuvalom. A közeli társalgóban valaki zongorázott.

Ebben a perczen nagyon fáj a szive. Hogy elkergesse magától az elérzékenyülést, hirtelen betette az ablakot. Lement a sétányra. Délig a tengerparton bolyongott. Találkozott néhány ismerősével, de egyikhez sem esatlakozott.

Mikor ebédre harangoztak a szállóban, már otthon volt. A table d'hote-nál egy éltebb bécsi nő mellé került, akivel minduntalan megakadt a társalgás. Szinte örült, a mikor vége volt az ebédnek s felmegett a szobájába, hogy az elmaradt éjszakai alvást pótolja.

Öt óra volt, a mikor felébredt. Az esplanadeon már javában szólt a cigányzene. Saskőy gyorsan rendbe szedte magát és lement. A beszélgetés, kaczagás, pohár-

háborító, hogy micsoda közönyt látunk a középiskola ügyében. Haszontalan, hitvány dolgokkal törődnek nálunk. Egyik a másikat túliczítálná, ha lehetne. Népszerűség hajhászat s más külsőségekre van idő és pénz is, de nincs a nemzeti kultúra e komoly és halaszthatatlanul szükséges intézményéhez. Az egyik agglagény, másikkal kinőttek a gyerekei az iskolából. Hát mi a patvarnak kéne a középiskola? Így beszélnek és így gondolkodnak itten. Eszébe sem jut senkinek, hogy ez így csupán magánérdek és nem közügy. No mert a közügynek csak akkor van re nénye nálunk, ha a helybeli nagyságok magánérdeke is kielégítést nyerhet mellette. Egyébként befellegzett neki. Annál inkább akkor, sőt egész bizonyosan, ha az énjünkön kívül állók sürgetik, vagy teszik meg a kezdeményező lépéseket. Bizony restelhetjük ezt az állapotot. S bizony fura következményei is lehetnek. De valóban nem is értjük, hogy tud egy ilyen központi hely középiskola nélkül létezni. A következő hivatalok vannak. Megyei központ, törvényszék, pénzügyigazgatóság, járásbíró, főszolgabíró, államépítészeti hivatal, adóhivatal erdőhivatal, pénzügyőrség, stb. Szinte félek mind felsorolni. Kiég a szemem a szegénytől, hogy annyi hivatalnok a tanév végénél szinte kétségbe esik, hova küldje gyerekeit iskolába. Mert könnyű azoknak, kiknek kötelességük volna ezzel törődniök. Nekik vagy nincs gyerekük, vagy már kijártak az iskolákat. De mit tegyen a korlátolt jövedelemből bíró hivatalnok? A megszámlált garasokból nagyon bajos a másholi iskoláztatás költségeit fedezni. Hát még annak, a kinek nem egy, de három-négy gyermeke jár az iskolába. És egy ilyen hely, mint Aranyosmarót, nem restelkedik deputációba járnai a miniszterhez, hogy még helyezzenek ide hivatalokat. Valami 200-an mentek le. Mindegyiknek belekerült legalább 30 koronába, — ugy átlag. Ez összesen 6000 korona. Fogadok, hogy minden évben lehetne ilyen deputációt összefogdosni. Azonban abba is fogadok, hogy az iskola-alap gyűjtésére ezek a deputációba járók se évenként, se egyszer és mindenkorra 6000 koronát nem gyűjtenének össze. — Mert nem az a fő, hogy a közügy érdekét védjük. De hogy 100—300 hivatalnokot vérig kiszípolyozzunk. Ime, eljött a pénzügyigazgatóság. Higyjék el nekem tisztelt érdekelte uraim, senki sem gondolt itt arra, hogy önöknek jó dolguk legyen itt. Hogy pl. olesőbb legyen az élelmezésük, vagy kényelmesebb, egészségesebb, olesőbb a la-

csörömpölés, zeneszó, mindannyi valami közös harmóniába folyt össze.

Egy üresen álló kis asztalka mellé ült, a kávéház szélén. Vajat és sört rendelt. Közben nézte a sétálva hullámzó népet.

Egyszerre elállott a lélekzete. Hevesen megdobbant a szive. Egy piros napernyős fiatal nőt pillantott meg. Fehér, könnyű csipkeruha volt rajta, egy sárga rózsza volt a hajába tűzve. A nő még nem vette őt észre, de folyvást közeledett ahhoz a pont-hoz, a hol észre kellett vennie. Nem volt többé kétsége. Elza volt.

Saskőy menekülni akart, de már nem lehetett. Elza kalandozó tekintete megakadt rajta. Látta, hogy elsápadt. Megemelte a kalapját és Elza hideg fejbőlintással viszonozta a köszöntést. E pillanatban odaért az asztala mellé.

— Jöjjön utánam! Beszélni akarok magával! — sugta Elza, s azzal tovább ment.

Saskőy fizetett és követte őt. Elza egy elhagyatottabb, sűrű lombsátorral árnyékolt helyen várta be.

Egy perczig némán néztek egymásra. Elza törte meg a csendet.

— Miért jött utánam?

— Hiszen ön mondta, hogy kövessem — mondá tréfás hangon Saskőy.

— Maga tréfál, pedig láthatja, hogy nem vagyok tréfás hangulatban! — szólt Elza s a hangja bánatosán rezgett. — Miért utazott utánam?

— Ebből a feltevéséből, sajnálatomra,

kásuk. Ellenben igenis gondoltunk arra, hogy önök itt el fognak költeni legalább 50000 koronát. Szép summa. Jut mindenkire valami. És ez a fő. Az mellékes, hogy önök itt sokkal rosszabbul fognak megélni tudni. S a mi helybeliek lelkiismerete egyáltalában nem háborog amiatt, hogy önöket ugyszólván megraboltuk. Formálisan és érdemben egyaránt. Rablás az kérem, hogy önöket erőszakkal idehozzuk anélkül, hogy csak valami előnyt is nyújtanánk előbbi állomáshelyük fölött. Rablás az, hogy akinek önök közül iskolába járó gyermeke van, annak egyenesen kiveszünk a zsebéből évenként 5—600 koronát. Mert nem vizsgálás önöknek az, hogy a már itt volt más tisztviselőknél ugyanaz a sorsuk. Önök teljesen joggal zúgolódhatnak. Mindaddig, míg Armarót közönsége az önök 50—6000 koronáját minden ellenérték nélkül vágja zsebre. És ha Aranyosmarót közönsége ezt erkölcsi érzékével és felfogásával összeegyeztethetőnek tartja, önök sem vétének az erkölcs ellen, ha minden követ megmozgatnak, hogy ne csak önöket vigyék el innen, hanem az összes többi hivatalokat is. Aranyosmarót valóban nem érdemi meg középiskola nélkül, hogy vármegyei, hogy törvénykezési, vagy egyéb közigazgatási központ legyen. Nem érdemi meg. Csak azt érdemi meg, hogy valamelyik szomszédét körjegyzőséghez csatolják mint kisközönséget. — Uram, én önökkel zúgolodom! Önökkel fogok küzdeni. Önök talán azért, hogy innen elmenekülhessenek, — én azonban azért, hogy megérdemeljük önöket, hogy kedvük legyen önöknek itt maradni. Csak attól félek, hogy utoljára önöket is kikérgetik innen velem együtt. Mert Aranyosmaróton bűn az, ha a középiskola létesítését sürgetni meri valaki. — Szeretek így vétkezni.

Levél a szerkesztőhöz.*)

Tekintetes Uram!

Ezen lap 17-ik számában közölt két cikk közül az elsőnek közzétételét, mely K a z y főispán multjára vonatkozólag egyes részleteket szellőztet, megvallom, őszintén sajnálom. A közel multban a közélet szereplésére hivatottak között alig maradt ember, akit egyik vagy másik oldalról, néha jogosult, de többször méltatlan támadás ne ért

*) Szívesen adunk helyet e nyílt levélnek, mert mi sem támadni akartuk a főispánt, de ép serkenteni arra, hogy erős oszlopa legyen az újonnan kialakult közéletnek. ▲ szerk.

ki kell önt ábrándítanom, — szolt Saskőy irónikus mosolylyal.

Elza arczán fájdalmas csalódás tükröződött vissza.

— Tehát nem tudta, hogy itt vagyok? Nászuton?

— Becsületesemre, nem!

— De azt talán tudja, hogy férjhez mentem?

— Tudom.

— És tudja, mit jelent ez?

— Sok mindent. Többek közt azt is, hogy ön már nem szabad.

— Kérem tehát, — szolt hidegen Elza — tartsa magát ehhez!

— Hogy bebizonyítsam, mennyire nem szolgáltam rá erre a figyelmeztetésére, azonnal csomagolni fogok és tovább utazom.

— Hová?

— Azt hiszem, legcélszerűbb lesz, ha Velenczébe megyek.

— Oh, oda nem lehet... A jövő héten mi is oda megyünk.

— Akkor hát visszautazom Budapestre s onnét a Tátrába. Isten önnel!

Meghajította magát s egyenesen a szállóba ment.

A holmija még ugyszólván együtt volt és így nem maradt egyéb teendője, mint hogy az elutazáshoz szükséges intézkedéseket megtegye. Csöngetett a szolgának, akinek meghagyta, hogy podgyászát vigye a hajóállomáshoz. Még egy negyed órája volt. Azalatt a menetrendet tanulmányozta.

volna. Mi kis nemzet vagyunk, ez okból sok nagy férfi termelésére gyengék, éppen azért, a kit közülünk akár a sors, akár egyéni értéke, avagy a körülmények alakulása a közügy vezetésében fölének emelt, a mult idők tévedéseibe történt bevegnyülés hánytorgatásával ne esökkentsük talán sokak lelkében élő azt a bizalmat, melyre a közélet szereplőjének mindnyájunk érdekében szüksége van.

Régi igazság, hogy a ki a napban jár, akár akarja, akár nem, megbarnul. Mindnyájan ismerjük a letűnt hatalomnak visszavetéseit, melylyel behálózva tartotta az egész országot, úgy, hogy aki lelketlen törekvéseinek ellenállni mert, az irgalmatlanul össze morzsolgatózott, tehát vele uszott, ha elmerülni nem akart. Magam is ezen erkölestelen politikának estem áldozatul, mégis kiengesztelődtem, mert láttam, hogy főispánunk az imparlamentáris kormány ellen folytatott küzdelemben, megtámadott alkotmányunk védelmében minden tehetségével hozzánk csatlakozott.

Ninesen kizárva, de biznunk lehet, hogy alkotmányunk megtámadására egy hirtelen kísérletezni nem fognak. Ez idő alatt elég módja lesz mindenkinek megfigyelni, hogy megyei közéletünk megtisztításában főispánunk milyen magatartást tanusít. Valjon a jogrend, a közsabadság és alkotmányos állásunk biztosításainak sértetlensége fölött fog-e örködni egy intézményes, mint személyes vonatkozásaiban? Ezekről eltérő irányzata teszi majd igazolttá a bírálatot és az elégületlenség nyilvánítását, — míg ez el nem válik, addig ne egymás ellen, hanem egymással vállvetve munkáljuk mindnyájan a jót megyénk és a közérdek javára.

— z —

Színház.

Az a remény, amelyet műpártoló közönségünk Halmái Imre működéséhez fűzött, teljesedett.

A társulat elsőrendű erőkből áll és tagjai minden egyes alkalommal művészi képességüknek javát mutatják be. Valóban érdemesek, hogy legnagyobbmértvű támogatásunkkal viszonyozzuk nemes törekvésüket.

Szerdán két vigjáték: „A fekete frakkban...” és a „Kölcsönkért feleség” került színre.

Az előbbi darabot Halmái Imre adta elő: kifogástalan játéka a nézőközönség figyelmét mindvégig lebilincselve tartotta.

E pillanatban halk kopogás hangzott. — Szabad!

Elza lépett be. Kissé halavány volt, de mosolyogni próbált.

— Csodálkozok, hogy idejöttem? — kérde. — Az uram ép az imént telefonált Fiuméből, a hol üzleti dolga van, hogy csak az utolsó hajóval jöhet vissza...

— És ön — mondá Saskőy — ellenőrizni jött engem, hogy csakugyan elutazom-e?

— Oh nem, — mondá bánatos hangon Elza, — tudom, hogy a mit maga ígér, Sándor, azt meg is tartja. De lássa, még sem szeretném, ha nagyon neheztelne rám.

Saskőy elutasító mozdulatot tett a kezével.

— Ha akar néha-néha rám gondolni, — folytatta a fiatal nő — vigye magával ezt a sárga rózsát emlékül... Vigye el... És legyen boldog! Isten vele!... A rózsát letette az asztalra és kisurrant a szobából.

Öt perczel utóbb Saskőy elhagyta a szállót. Csak a hajón vette észre, hogy a sárga rózsát az asztalon felejtette.

* * *

Hét órájában Elza ismét benézett a szállóba, ezuttal csakugyan azért, hogy meggyőződjék, vajjon Saskőy elutazott-e. A rózsza ott feküdt az asztalon.

Elza arczán egy forró könny szivárgott alá. Aztán hirtelen fölkapta a rózsát, darabokra tépte és kiszórta az ablakon.

Mint Rabatoul tengerészkapitány sok derült perczet szerzett Kispálffy. Ma mutatkozott be először nagyobb szerepkörben Korányi Jolán és Szigeti Ibolyka. Korányi Jolán pályája kezdetén van még s ennek figyelembe vételével képességéről csak elismeréssel nyilatkozhatunk. Alakja rokonszenves, játékában pedig a tehetség párosul a törekvésével. Szigeti Ibolyka, egyéniségének teljesen megfelelő szerepében helyes volt. — Csáky, Kovács és Tarján szintén jók voltak.

Csütörtökön Bakonyi Károly daljátékát a „János vitéz”-t adták elő.

Szépen sikerült előadásban volt részünk. Iluska szerepében megismerkedtünk Szilágyi Erzsivel, aki ma lépett fel először. Bemutatója javára szolt, bár nem helyeselhet, hogy hülés folytán megtámadott hangszálakkal énekes szerepre vállalkozott, megjelenése kellemes, alakítása természetes, mozgása kecses, ezek az előnyök a sikert biztosították részére. Tösgyökerez Kukoricza Janesi volt Csáky Antal és zajos tetszést aratott Rónai Erzsi mint gonosz mostoha. Tipikusan pipogya uralkodót mutatott be Kispálfi, jóllehet olykor a komikumnak tág teret nyitott. Halmái Miczike tündériesen, kecsesen lejtett, Halmayné pedig érzelmenteljes dalaival kötötte le figyelmünket.

Külön kell megemlékeznünk a társulat érdemes karmesteréről is, aki szaktudásával és dirigáló erejével most is sokat tett a darab sikere érdekében.

Pénteken „A sabinnók elrablása”-t néztük végig. Pompás Rettegi Fridolin volt Kispálfi, külbomb szerep részére alig képzelhető. Elismeréssel kell nyilatkoznunk Kovács Andor képességéről is. Reá a színpadon szép jövő várakozik. A papucsos de tudós professzor szerepében, aki titokban szindarabokat is ír, beleélté magát és markánsul tárta elénk. Bár kevesen nézték a darabot, akik jelen voltak, derült hangulatban távoztak.

Szombaton telt ház mellett Rajna Ferencz kitűnő daljátékát „A hajduk hadnagya”-t adták elő. — A darab tárgya Buda várának 1686-ban történt visszafoglalása idejéből van merítve, tehát a mű történeti alapon nyugszik. — Alakjai katonák, harcban edzett hősök. — Kovács Andor tehetségének újabb tanujelét adta. Ellenállhatlan Szépiczig volt, coupléja zajos tapsvihart aratott. — Sokat neveltünk a kedélyes strázsamester Kispálfin — és csodáltuk Halmay Miczikét, — a snajdig cadettot, — hogy mily hévvel játszik és mennyi lelkesedéssel él hivatásának. Halmayné és Fehér Vilmos, — kellemes játékkal és tisztán csengő hangjukkal nyerték meg tetszésünket.

Szép jelenség volt Jadvig grófnő szerepében Szilágyi Erzsike. — Az előadás sikere elvitázhatlan.

Vasárnap délután félhelyárral „Huszárcsiny”, este pedig „A falu rossza” került színre. — Halmainé elemében volt, hisz ő úgy látszik, hogy igazán otthonosan első sorban a népszínműben érzi magát. Talán ugyanezt mondhatnók Fehér Vilmosról is, — bár elismerjük, hogy egyéb szerepkörben is helyt állanak. — Nagyon helyesek voltak Halmái Miczike és Szilágyi Erzsike.

Hétfőn az „Aranyvirág” regényes nagy operett került előadásra. A czimszerepet Szilágyi Erzsike játszotta. Igen ügyesen forgolódott, hangja kellemes, fellépése biztos. Sikerült amerikai milliomosnőt személyesített Halmái Miczike. Fehér Vilmos — Beppo — csengő baritonjával nyújtott élvezetet. Szabatos előadásban volt részünk.

Kedden egy bohózatot életképet a „Smolen Tónit” néztük végig. Ez a darab a fővárosi színpadon nagy sikert aratott. Igaz, hogy irodalmi becsé vajmi csekély, azonban politikai irányzata és hazafias szelleme, mely minden sorából visszatükröződik, jövőjét biztosították. Kispálfi jóképű udvari lakáj, még jobb magyar főúri livrés huszár volt, jóízű humorra állandó derültséget keltett. Nagyon kedves jelenség volt

Halmi Miczike is, olyan tüzes esárdást és kékvókot mutatott be, amilyent ritkán láthatunk. Szilágyi Erzsike a nála megszokott graeizóitással játszott. Jól festett Fehér Vilmos mint vidéki magyar polgár. Az előadás szépen sikerült. Ertesülésünk szerint a társulat egyik rokonszenves és tehetséges tagjának Fehér Vilmosnak szombaton lesz jutalomjátéka. Ugy hisszük, hogy a közönség nem fogja megvonni támogatását. Jutalomjátékul „Kornevillei harangok” operett kerül színre. — Végül meg kell emlékeznünk egy fiatal műkedvelőről — a kis Pető Ilmusról, — aranyos kis Maxi volt. Bátor fellépése, fesztelen játéka csodálkozással töltött el mindenkit. —0—

Hirek.

Eljegyzés. Dr. Koskó Béla lévai jónévű ügyvéd mult hó 23-án eljegyezte Honecz Jolán kisasszonyt.

Főispáni installáció. A vármegyének ujonnan kinevezett főispánját folyó hó 4-én iktatják be.

Fogadalmi ünnep. Garamszentbenedeken ma, azaz május hó 3-án tartják meg a szokásos fogadalmi ünnepet.

Áthelyezve. Lehotyán Lázár itteni számvevőségi gyakornok Alsókubinba helyeztetett át.

Nyugdíjazott pénzügyigazgató. A bars megyei pénzügyigazgatóság főnöke Győrffy Géza kir. tanácsos nyugalomba vonul.

A Fmke lévai választmánya mult hó 26-án gyűlést tartott, melyen a költségvetést tárgyalták.

Különbség. Hogy a választások alkalmából ismét katonaság szállotta meg a várost, meg kell rögzítenünk egy örövendes tényt. Azt a különbséget, mely e bakák arczáról leri, ahhoz képest, hogy milyenek voltak akkor, midőn az erőszak hatalmát képviselték. Meglátszik rajtuk, hogy örömmel, mily szívesen védik a magyar alkotmányt, s ennek mi is örülünk. Mert látszik, mennyire le voltak verve az előtt, midőn a jogot, a törvényt az ő szuronyaik védelme alatt tartották.

Itt a pénzügyigazgatóság. Nem tréfa, igaz, való. A pénzügyigazgatóság végre ismét visszajött. Büszkén lépdelnek Aranyosmarót polgárai az aszfaltjukon. Mint akik nagy dolgukat jól végezték. Kezdetnek szép. De lássuk csak a folytatást. Hogy meg ne szokjenek, akik így is nehéz szívvel jöttek ide.

Választási epizód. Az „Érsekujvár és Vidéke” című lap mult heti számában olvassuk az alábbiakat: „Aranyosmaróton a napokban valóban keleti fűszerrel izletesített és tanulságos szcéna játszódott le. A néppárti választók hétfőn 2 korifeusukkal a vasuti állomásra mentek, hogy az érkezendőnek jelzett új képviselőjelöltet már ott feltartóztassák s a népszabadság szent eszméjéhez képest, ha a vonatból kiszáll felszabadítsák. Megérkezik a vonat. Kiszáll belőle egy imponáló külsejű, fekete öltönyös alak... Természetesen a suggerált tömeg az új képv. jelöltet gyanította benne s a két vezér is, a kik igazolásra szólítják fel őt. Kelemen érsekujvári cipőgyár képviselője vagyok — szólott emberünk a meglepetés habozó és hebegő hangján, de a képviselő szót eléggé nyomatékosan hangsúlyozva. Nem kellett egyéb. A gyanuban megrögzött tömeg, már szentül hitte, hogy valami volt képviselővel van dolga, a ki az ottani mandátumra áhítozik. Nosza lett erre zenebona: „Ti svihák, ... zsebrák, nye igyes naszpák... Hiczo Jano zabiho!” A mi emberünk állománya kezdett bátorságával ellenkező irányban szállani. Egyedül állott egy elvakított tömeg vad dühével szemben, anélkül, hogy csak sejtette is volna annak okát. De akkor döbbsent csak meg, midőn az ordításokból kivette a felháborodás okát. S a megdöbbsent aligha nem követi a megdöbbsent, ha nem érkezik egy bátor uriember, a ki kocsijára felvette s a

tömeg bős rivalgása közt bevitte a városba, a hol az izgatottság folytán üzletet sem köthetett. — Ha így festenek nálunk a választás előtti mozgalmak, mi lesz akkor a választások alatt? Aggódó lélekkel hívjuk fel e konkrét esetre városunk intéző köreinek b. figyelmét, hisz itt is hasonló eszközökkel operáló, hasonlóan elvakított tömeg küzd s mindegyre közelebb jutunk a választás napjához, a midőn a kellő időben nem csillapított kedélyek lávaként fognak kitörni s rombolni. Az a tömeg, mely undorral fordul el azon eszméktől, melyeknek a jobbágyi igától való felszabadulását, a választó jogát köszönheti, nem riad majd vissza a személyes szabadság s a vagyon ellen irányuló támadásoktól sem. Meg kell a tömeget romboló munkájában akadályozni a legszigorubb preventív eszközökkel. Mindenesetre sajnálatos az efféle eset. De azért egyáltalában nem kell neki nagyobb jelentőséget tulajdonítani. Választások idején megtörténik sok minden. Anyyira érzékenykedni nem szabad.

Kortesnóták. A verebélyi járásból kortesnótákat kaptunk, melyekből egy-két strófát közlünk, amiből csak azt látjuk, hogy Karácsonyi ellenfelei tulajdonkép nem a zsidók köréből kerültek ki, mert hisz a verebélyi patikusra ugyan rá nem foghatja senki, hogy zsidó.

Ime:

Verebélyi vásártéren
Marhát vettek zsidópénzen,
Akárhogyan „hozod itet”
Brányik Tóni nem lesz követ.

Éljen Karácsonyi Sándor,
Éljen a néppárt.

Kirakókor kivették
A vásáron felléptették.
Nem kell nekünk marhavelő,
Sem patyikus, sem pedig ő.

Éljen Karácsonyi Sándor,
Éljen a néppárt.

Az ilyen szövegű kortesnóták nem alkalmasok az új korszakban népszerűséget szerezni a pártnak.

Műkedvelői előadás. Folyó hó 7-én a Halmi szintársulat közreműködésével a helybeli ifjuság műkedvelői előadást rendez. Színre kerül Murai Károly „Pezsgő” című vígjátéka.

Olvasóinknak egy diszmunka ingyen! A tulipán jelképében kiindult mozgalom a szerény kezdetből oly rövid idő alatt a rohamos kifejlődés stádiumába került, hogy most már szervezett intézményre, országos szövetségre alakított. S jelenleg midőn a Tulipánkert magához hívja az egész társadalmat s történelmi virággá akarja avatni a tulipánt, mely ideális egységbe szövi a magyar szíveket, időszerű ezen a történelmi munkában páradanul álló mozgalom megörökítse emlékkönyv által. S csakugyan „Tulipánkert-Emlékalbum” címmel napi sajtónk fényes tehetségű, tevékeny és népszerű munkása Kun József Jenő (az „Ungarische Rundschau” és a „Budapester Montag-Post” főszerkesztője) szerkesztésében legkiválóbb íróink, költőink, tudósaink, publicistáink, politikusaink s más jeleink közreműködésével tartalmas előkelő nivón álló, pazar kiállítású diszmunka jelenik meg. Az emlékkönyv, mely a megalakult Tulipánkert-Szövetségnek van ajánlva és gazdag szépirodalmi tartalommal kívül magába foglalja a hazafias akció történetét, jelentőségét, továbbá számos érdekes cikkben be fogja mutatni mindazokat az eredményeket, melyeket e nemes mozgalom úgy a közélet, a társadalmi és magánélet, valamint az ipari munkálkodás, a művészi törekvések, a nemzeti izlés terén eredményezett és előreláthatólag előidézni fog. A jövedelem 50 százaléka a Tulipánkert alapra megy. Az album ára vászonkötésben 5 korona, elegáns magyar stílusú selyemkötésben 20 korona, legművészebb kivitelű eredeti bőrkötésben 30 kor. A ki olvasóink közül 3 előfizetőt gyűjt: egy tiszteletpéldányt kap. Előfizetési ívet a kiadóhivatal Budapest V., Honvédtétele 2. kivanatra készséggel küld. E hazafias vállalatot minden szépért lelkesedni tudó magyar közönség pártfogásába ajánljuk s hisszük ezen arányaival és tartalmá-

val a legmagasabb kívánságok kielégítésére törekvő pártatlan becsű munka bizton megtalálja útját mindenüvé, a hol a nemzeti lélek megnyilvánulása iránt érzék és szeretet van.

A választások eredménye. Két egyhangu választásról számolhatunk be. Az aranyosmaróti és a lévai választókerületben a régi képviselőket Karácsonyi Sándort és ifj. Madarász Józsefet egyhangulag választották meg. — Örömmel szolgál e szép eredmény és csak sajnálni tudjuk, hogy az aranyosmaróti választókerületben egy ellenjelölttel való fenyegető állásfoglalás miatt a hivatalos és egyhangulag megválasztott jelöltnek hiábavaló fölösleges költségeket okoztak. — A többi kerületből lapunk zártáig értesítést nem kaptunk.

Távirat.

Ujbánya 1906. május 2-án 4 óra 30.

Féktelen izgatások miatt a csendőrség többször lött. Öten halva fekszenek, számosan megsebesültek.

937

Póthirdetmény.

1906

Az ujbányai kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a „Niederösterr. Escompte Gesellschaft in Wien” végrehajtóknak Dr. Budai Mór zsarnóczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 761 korona 60 fl. s jár. iránti végrehajtási ügyében 778/906 sz. alatt kibocsátott árverési hirdetményben a zsarnóczi lakos 173. 303. 336. 342 számú tlkvb. Dr. Budai Mór nevű ingatlanokra 13450 korona kikiáltási árban Zsarnocza községben 1906. évi július hó 19-ik napjának délelőtti 11 órájára kiűzött árverés az 1881. évi LX. t. cz. 167. §-a alapján Kellermann és Schwarczmann kérelmező bécsi cég végrehajtató érdekében is 150 kor. tőkekövetelés, ennek 1905. évi okt. 31-től járó 6% kamata, 1/2% váltódij 69 k. 77 f. eddigi, ezuttal 30 k. 40 f. költség, ugyszintén a 2907/905 thrz. végzésel ezen végrehajtathoz esatlakozoknak kimondott Körmöczbányai Takarékpénztár és Fischer Vilmos végrehajtatók javára is 6000 k. és 300 k. tőkék és jár. kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Körmöczbányán, a kir. bírósg, mint tlkvi hatóságnál 1906. április hó 3-án.

Bocsek, kir. jbró.

2242 Arverési hirdetm. kivonat.

1906

Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Schwarcz Samu végrehajtónak Blasko György kiskisülési lakos végrehajtást szenvedő elleni 85 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az armaróti kir. törvényszék területén levő s e tlkvi hatóságához tartozó kiskisülési 77 sz. tlkvb. I 5 srsz. 2015 hm. 7/73 rész. Blasko András, 6/73 rész Blasko Gergely, 7/73 rész Blasko János, 8/73 rész Rajnoha Mátyásné előbb férj. Blasko Mátyásné szül. Hugyez Ilona, 9/73 rész Adomecz Józsefné szül. Blasko Klára, 10/73 rész Blasko József, 11/73 rész Schwarcz Samu, 12/73 rész Blasko György, 13/73 rész Zimmermann Bertalan, 14/73 rész kisk. Toma Borbála, 15/73 rész kisk. Toma Gáspár, 16/73 rész Toma Józsefné szül. Blasko Borbála és 17/73 rész Melencez Péterné szül. Blasko Mária tulajdonát képező „pod kopa niskon” nevű egész szántóra 72 korona, — és a 1 sors. 10 hr és u e a tulajdonosokat illető „Zahumnadomeczkove” nevű egész rét 288 korona, — továbbá az u o 545 sz. tlkv. ben I 1 sor 1930 hrz 29 ölsz. 19/144 rész Blasko András (nős Debnár Katalinnal), 20/144 rész Blasko Gergely, — 21/144 rész Blasko János, 22/144 rész Rajnoha Mátyásné öz. Blasko Mátyásné sz. Hugyez Ilona, 23/144 rész Adomecz Józsefné szül. Blasko Klára, 24/144 rész Blasko József, 25/144 rész Blasko György, 26/144 rész kisk. Toma Borbála, 27/144 rész kisk. Toma Gáspár, — 28/144 rész Toma Józsefné szül. Blasko Borbála, 29/144 rész Melencez Péterné szül. Blasko Mária, 30/144 rész Schwarcz Samu és 31/144 rész Blasko Györgyné szül. Rajnoha Johanna tulajdonát képező egész házra, udvarra és pajtára az árverést 336 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1906 évi július hó 31-én d u 2 órakor Kiskisülés község házánál megtartandó nyilvános árverésen amegállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, készpénzben, vagy az 1881. évi 60 törvényzikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-ér 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Armaróti kir. tszék mint tlkvi hatóság, 1906 évi április hó 19. napján

Króner, kir. tszéki bíró.